

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 30 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 30 cm.

Focea apare în fiecare Sâmbătă.

Unitatea

Focea bisericăscă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fiecare publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unității» în Blaș.

Anul VI.

Blaș 25 Iuliu 1896.

Numărul 30.

Despre unitatea bisericii.

Biserica catolică ér a avut o zi de sârbătoare. În sârbătoreea închinată mai marilor Apostoli Petru și Pavel Capul vedit al bisericii lui Christos s'a îndreptat cu o scrisore cãtrã fiii sâi sufletesci și le-a vorbit, cum vorbesce tatã la fii: le-a dat invetãturi cãlãuzitore la viațã.

Nu e cu putințã, ca sã fie un singur fii al bisericii mame, care sã nu tresalte de bucurie, când aude pe pãrintele sãu vorbind. Nu pôte fi o inimã așã de impetritã și așã de confundatã în valurile acestei vieți, careã sã nu se misce și sã nu uite pe un moment de cele trecetore pentru a da ascultare cuvintelor venite de sus.

El însuși oficiul de Papã sublim, și e destul, sã audã, cã-ți vorbesce Papa, pentru ca sã te affi îndemnat a da ascultare și a primi cu venerațiune cuvintele lui.

Vorbesce un bãrbat de stat la o adunare, la o masã festivã, și sute de mii își îndreptã luarea aminte la cele ce spune. Vorbesce un suveran la o primire sârbãtorescã, și nu numai la supuși, ci departe preste hotãrele țerii sale îi strãbat cuvintele lui. Cum nu va fi tot omul, care ține a fi ceva, cu luare aminte la cuvintele aceluia, care domnesce preste inimile mai multor sute de milioane și care este supremul cap al celei dintãii puteri morale din lume?

Sint tôte inzãdar. Pot sã vorbescã toți, ceea ce le place. Pot sã spunã materialistii, cã statul e numai o intrunire de interesați, cã numai interese materiale guvernãzã lumea. Viața îi dã de minciunã.

Dacã nu ideale mai înalte ar cãlãuzi némul omenesc, atunci istoria întregã ar fi o problemã nedeslegatã. Dacã nu o lume moralã nãscutã și ziditã din și pe legãturi morale ar fi mai pe sus de lumea materialã, atunci lumea în forma ei de azi n'ar mai putã sta nici mãcar un moment.

Astã o sciũ toți, cei ce cugetã ceva-și mai adãnc despre ceea ce se petrece în jurul lor. Și tocmai astã îi dã bisericii catolice în ochii tuturor aceã auctoritate, înaintea cãreia cu reverințã își plécã armele și cei mai puternici domnitori ai lumii.

Astã esplicã și faptul, cã tôte poporele cu devotament ascultã la glasul Pontificelui, neeseptionãnd nici chiar pe aceia, cari nu fac parte din trupul bisericii catolice.

Pentru catolici firesce îndoit este de venerabil glasul Pontificelui, de ore ce ei sciũ, cã nu e numai glasul inspirat de vederi largi împrumutate din înãlțimea poziției, nici numai glasul dictat de studiul îndelungat al lipselor némului omenesc, nici numai glasul isvorit din lunga esperințã câștigatã din observarea atentã a nevoilor, de cari e bântuitã societatea, ci este glasul

Capului acelei bisericii, cãreia i-a promis dumnezeescul întemeiãtoriu asistiunța Sa pãnã la capetul vécurilor.

Sciũ tot o datã catolicii și aceea, cã și venerabilitatea personei Pontificelui contribue la venerabilitatea celor ce le zice. Pentru cã Dumnezeũ așã a dispus tôte, ca toți cu tôte puterile sã conlucre pentru a duce la triumf planurile înțelepciunii Sale.

Tocmai de aceea toți catolicii sârbãzã, când Capul Bisericii lor, actualul Potifice Leo XIII le grãesce.

Și aũ cuvinte de a sârbãtori, pentru cã rari aũ ședut pe Scaunul sfintului Petru Pontifici înfrumșetãți cu comorile sciinței și virtuților lui Leo XIII.

Și cum sã nu sârbãtorim? Dacã privim în jur de noi, vedem, cã la apunerea acestui veac poreclit al luminii ómenii par într'adevãr a-și fi uitat mai tare de scopul lor suprem ca mai înainte. Vedem, cum marile idealuri, pentru cari se luptã înaintașii, se dau uitãrii. Vedem, cum materia vre, sã învingã și sã supunã spiritul. Vedem, cum pentru lucruri mici se sfarmã ómenii și mai mici. Vedem o desolațiune, o falsificare a tot, ce e nobil, frumos și bun, vedem minciuna în tôte și pretutindenea. Și când le vedem tôte acestea, cu grózã ne întrebãm: Sã nu fie ore *nime*, chiar *nime*, care sã înalțe némul?

Și atunci de o datã un sunet de glas puternic ne atinge, și o luminã mare se revarsã, și un fior de surprin-

Feuilleton.

O poveste indianã.

De Dr I. Enste.

(Fine.)

Curând inse i-se întorse consciința érã seceã realitate, când el se vedu din nou umbra taurului Nandy dinaintea templului la Elora. Dupã calculii sâi astronomici a durmit opt ore și fãrã îndoelã și-ar fi continuat încã pe insulele Maldive fantastica fericire, de cum va a afurisit de șerpe nu ar fi mușcat în cãlcãii.

„Încã douã spre zece ore mai am sã scãp,“ zise suspinãnd, „și trebue sã mãrturisesc, cã fôrte îmi e spre greutate esistența de pe pãmînt. Mi-se pare asemenea la cã se spre zece vécuri, și dacã nu aș fi un îndincioș așã de zelos al lui Siva, m'aș fi lãsa de pe înãlțimea acestei verande jos de aceste stînci spre a mã scãpa de sãrãta acestor douã spre zece ore, cari mã încãlțã sub povara lor. De aș putã barem armii érã pãnã la sfãrșitul zilelor mele, ce este douã spre zece ore se va întâmpla. Măci m'aș revede încã o datã în oglinda

golfului frumosul meũ regat perdut dimpreunã cu reginele mele și cu sãnãtosa și frumoșã mea față. Așã inse somnul firesce nu se va pogori mai curând pe pleópele mele, de cât atunci, când nu voiũ mai fi. O, cu adevãrat, am aflat acum secretul vieții! Noi avem numai momentane plãceri, și chiar și aceste ni-se pot disputa, din contrã sint indisputabile monotonia și suferințele. Cea mai mare binefacere a vieții nãstre este somnul! Dacã zeul cel vînët, dacã cerescul Indra m'ar dãrui încã o a treia viațã, acẽsta numai sub condiția unul somn permanent aș primii-o.“

Dupã ce gãtã acest monolog, care cu voea îl lungi trãgãnãnd silabele, ca sã-și scurteze cel puțin cu cãte va minute vecinica sa esistențã de douã spre zece ore, observã pe bonzul pagodei celei mari din Nagpur; el tocmai se pogori de pe elefant, pentru ca sã se arunce la pãmînt înaintea templului Des-Avantara. Bonzul se chema Dhealy. El pãrãsisse dimpreunã cu alaiul sãu bogata capitalã din Bherar cu scop, ca sã cerceteze peninsula bengalã pentru a lupta o luptã cu cei mai vestiți jucãtori de șac ai Hindostanului. Arzeb se aruncã la pãmînt înaintea bonzului Dhealy și zise:

„Razã din al șeptelea cap al lui Siva,

tu, care ședã în divanul lui Indra și cu un singur cuvînt ai desarmat furia șerpelui Ananda, a vecinului șerpe, învãțã-me taia, cum sã trãesc zece ore, fãrã ca sã mã mance uritul.“

„Tu postesci așã darã de la mine mila unei distracții?“ zise bonzul.

„În genunchi te rog pentru acẽsta, tu stea din Nagpur,“ replicã Arzeb.

„Shemagdid, gloriosul arhitect al templului de Elora, care fu înãlțat în șinul zeilor și alergã pe carul lui Suriah pe vînëtul ceriũ, tot de una a dat bonzilor sfatul, sã dea elemosinã celor nefericiți: voiũ, sã-ți gãtesc o distracție de zece ore, pentru careã și Siva sã te invidieze: voiũ juca cu tine cinci pãrtii de șac.“

Arzeb fãcu ochi mari. El fãcu o față tocmai ca un om, care mai tare se îngrozesce de leac, de cât de bolã. El bombãni cãte va cuvinte neînțelese, pe cari bonzul le privi de o manifestare de mulțãmitã, ce nu este capabilã de a se exprima destul de curat.

Arzeb a fost pôte singurul Hindu, ce nu scia sã jöce șac. Dar în visul sãu cu Maldivele el uitase, cã de o datã cu nouã viațã de o zi zeita Sursutee îl înzestrãse și cu o sciințã universalã, ce se putea aplica

dere sguđuitor și în același timp înălțător ne străbate! E glasul Bătrânului, care de pe colina Vaticanului trezește lumea amorțită din somnul ei fatal strigându-i: *Sus să avem inimile!*

Să nu sărbătorim ore, când auzim acest glas? Să nu fim ore mândri, că pe acest venerabil Bătrân îl numim Părinte, că mădulări sîntem ai acelei Biserici, care de nouă spre zece veacuri vestesce lumii destinele ei adevărate? Să nu ne simțim înălțați și mângăiați, când ne scim ocrotiți de o mamă, a cărei iubire nu e țermurită de loc, de timp, de limbă și de neam?

Etă pentru ce serbeză biserica catolică împreună cu toți fiii săi, când Capul ei se îndreptă către familia sa.

Sărbătore mare a avut deci biserica noastră sfîntă în ziua sfinților și marilor Apostoli Petru și Pavel, pentru că atunci Capul ei ăr i-a grăit, i-a grăit așa, cum a grăi numai Lui îi este dat, și i-a grăit despre ceea, de ce mai mare trebuință avea, i-a grăit despre *unitatea* ei, despre acea însușire, pe carea mai mult i-a imprimat-o dumnezeescul Întemeiator, și carea a o stringe cât mai des și cât mai strîns nici când nu e de prisos.

Am pus sub ochii cetitorilor noștri acel document minunat al înțelepciunii pontificale de o dată, ca să nu fie lipsiți de plăcerea suprafirească de a-l pute ceti neîntrerupt.

Cetescă-l și recetescă-l cu atențiune, cu venerațiunea, ce o merită, cu meditare, și îi asigurăm, că vor simți o fericire nespūsă.

Noi din partea noastră aducem la acest loc tributul venerațiunii noastre nețermurite marelui Pontifice, și ne vom sili în cele următoare a arăta iubirea noastră efectivă, tilcuind punctele principale ale acestui neîntrecut manifest spre folosul și întărirea noastră a tuturor în unitatea cea sfîntă a credinței celei adevărate.

Date interesante. — Apropiându-se alegerile, e lucru firesc, că organele de publicitate se ocupă de ataceri electorale concludând din trecut și prezent la rezultatul final al viitorilor alegeri. Sînt interesante datele, ce le publică „Budapest“ organul stîngii extreme cu privire la confesiunea și naționalitatea cercurilor electorale reprezentate prin ablegați independențiști. După aceste date în cele 102 cercuri reprezentate în dietă prin independențiști locuesc 2.118.000 catolici, 1.231.000 protestanți și 106.000 naționalistici. În 62 cercuri majoritatea locuitorilor o formeză catolicii, în 34 protestanții, în 3 sînt în o formă aceste două confesiuni, ără în 2 majoritatea o formeză naționalitățile. De aci încă se vede, că deputații guvernamentali se aleg în cercurile locuite de naționalități: căci cu Magiarii se pare a nu cuteza guvernul să recurgă la apucăturile și mijlocele aplicate în cercurile electorale nemagiare.

Lozincă mincinosă. — Sub acest titlu „M. Áll.“ din 18 a c. serie: „Cea mai nouă lozincă e, că recepția a contopit deplin jidovimea cu națiunea, și pentru acesta a vorbi despre ea (jidovime) ca despre rasă deosebită ori religinne deosebită nu e ertat fără a comite vătămăre de lege. Firesce, că aceste lozinci cea mai mare propagandă i-o face presa jidovescă.

„Să se iew înse spre sciință, că Ungaria are și o lege de naționalități, din neobservarea căreia chiar șovinismul crescut în presa jidovescă face merit patriotic. Dacă înse este ertat fără considerare la legea de naționalități a declara naționalitățile fără vre un scrupul de inimici ai patriei, atunci tot acesta este ertat a o face și cu Israeliții. Dacă este îndreptățită nisuița de a duce naționalitățile acolo, cât să renunțe la limba lor, datinile lor, principiile lor sociale deosebite, dacă e îndreptățită nisuița de a-i scote din proprietatea pămîntului și a lăti magiarismul, cum se face acesta în ținutul Seghedinului și pe airia, atunci cu tot dreptul putem face asemenea și cu Jidanii.

„Legea nu a recipiat datinile cele rele ale Jidovilor, ci numai religiunea lor. . . . Chiar pentru aceea între marginile cuvenite antisemitismul trebuie să rămână, până când jidovimea nu se contopesce ast fel în societatea creștină, cât să-și pērdă cu totul datinile rasei sale și caracterul său. Spre acesta numai o modalitate esistă, adecă primirea creștinismului. Până ce jidovimea rămâne jidovescă, pretutindenea o va însoți antisemitismul.“

Față de espunerile lui „M. Áll.“ noi numai atăta pretindem, ca fie cărei naționalități să i-se dea și respecteze, ceea ce i-se cuvine după drept și dreptate.

Baculus in angulo, ergo pluit. — I-am putē zice ărăși „Carghiolic“, dar mai facem și puținică variație. E vorbă de un articol numit „Vaticanul și noi“, publicat în „Timpul“ în doi numeri și subscris „Manole“. Am da prea mare importanță acestui articol, dacă l-am reproduce întreg, pe cum face „Tel. Rom.“. Articolul nu e alta de cât o colecție de sudălmī aruncate asupra Papei și a bisericii apusane, printre cari cu cuvinte bombastice se repetesce icl colē ridicolosa idee, că ortodoxismul „l-a păstrat pe Român, l-a făcut, să trăescă“. Pare că neuniții noștri află cu cale, să o repetescă acesta cât se pōte de des, pentru ca să ajungă acolo, cât măcar ei să o credă de jumătate.

Dar care e în acest articol caraghiolicul? Etă-l:

„Cum că clerul nostru a fost în ignoranță până acum, nu zicem nici noi contrarul. — Dar *causa adevărată a ținerii clerului în ignoranță au fost tot năsdrăvniile sfinților sacerdoți latini*, cari în unele timpuri au avut nisce purtări atāt de nedemne, în cât a făcut pe totă lumea să-i urescă; ăr tinerii noștri, cari șf-au făcut studiile în părțile apusului, au împărțășit cu lumea de acolo acea ură, care li-s'a imprimat așa de adânc, se vede, în inimă, în cât au transportat-o și în țară la noi; de acolo, acea idee de rēi reprezentanți ai bisericii s'a făcut în România prejudițiul omenilor politici, recrutați din ț-

în tōte împrejurările. Numai când se vedu înaintea șacului, numai atunci simți în sine Arzeb priceperea unui jucătorii de șac și repede străbātu combinațiunile cele mai înalte.

Un Iemidar scōse șacul bonzului din cutia, ce atirna ca o distincție de grumazul elefantului. Era un adevērat cap d'operă. Cel mai vestit artist sinez, — așa se vorbesce, — a lucrat șapte ani la acest cap d'operă construit din fildis și sedef, din mār-găritare și abanos. Regele alb era gol-goluț monarchul Goala Sin, care împērația pe atunci în Lahore, pe când în figura regelui negru numai de cât puteau cunōsce pe domnitorul adorat toți fiii cerescului imperiū, pe adoratul lor stăpân, pe iubitorul de agricultură și generosul Fo-Hi, care după multă silință a reușit a produce prin încrucișare două tufe nouē și trei flori nouē. Cei șese spre zece pionii erau ciopliți cu rar gust din fildis și abanos; micii lor ochi luciaū ca rubinii; ei erau făcuți în poziție de pășire ținēnd în mână câte un arc de aur cu săgētă de sedef gata de țintă. Bonzul Dhealy cāștigase acest șac într'un joc rēmășit cu nepotul generalului Kosrou, din care causă și era mândru ca templul din Nagpur pentru ușa sa de bronz, cap d'opera sculptorului El-Manoussi.

Amîndoi jucătorii ședeau pe nășip înaintea basreliefului, ce representa pe Iriarti, iubitul elefant al lui Indra. Abia se făcură primele trăsături, și bonzul observă deja, că are de a face cu cel mai abil jucătorii de

șac din Asia; dar totuși spera, că îl va învinge, dacă va cerca, să facă partia, să fie mai interesantă. Întru adevēr cei mai mulți jucători, dacă e vorbă de un rēmas mare, comit greșeli grosolane și perd de frică.

„Eū pun rēmas totă averea mea,“ zise Arzeb surișēnd.

„Este acesta mare ori mică?“ întrebă bonzul.

„Un cāmp de urez, o locuință la Triplicana și o casă în Cina-Patram. Aci în acest serinișor de lemn de sandal se află titlurile de posesiune; tōte pōrtă sigilul marelui nostru preposit.“

„Bagă de samă și te socotesce!“ zise bonzul. „Aū nimic nu vei să țini pentru tine? Socotesce-te bine, dacă vei perde, vei fi mai șerac de cât un îmblătitor de urez.“

„Sōre din Nagpur,“ replică Arzeb zimbînd, „tōte mi-le-am socotit bine.“

„Ei bine dar!“ continuă bonzul. „Primesc rēmasul pe averea ta; acum ascultă-mē și tu, și vei trebui să recunosc, că rēmasul meū este și mai de mare preț. Pe arhitectul templului din Elora l-a mușcat aici în acest loc un șerpe; cel mai vestit dintre străbunii mei a servit la templul din Villsacarnia; el la strigătul arhitectului a alergat aci, a pus pe rană șapte frunze din arborele binefacerii, pe cari le sdrobise cu un cremene, și a vindecat rana. Când arhitectul fu înălțat între zei, se arētă străbunului meū și-i zise: „Eū am căpētat de la Siva puterea de a-ți dārni ție

și următorilor tēi grația de a putē cere o dată în viață pentru sine ori pentru altul din ce veți dori.“ Eū până acum nimic nu au cerut de la gloriosul arhitect: deci pun acest favor ca rēmas față cu rēmasul tēu.“

„Fōrte bine! Să continuăm!“ zise Arzeb.

La cuvintele acestea elefantul Iriarti își mișcă puternicul său cap, își scutură urechile și-și purtă maiestatic flitul său de granit încolo și încōce preste capul bonzului după acesta recădu ără în vecinica sa în țepenelă.

„Veți?“ observă bonzul. „Divinul arhitect a dat pe un moment viață operii sale spre a întări spusele mele.“

„Să continuăm partia, rază din Bhera!“ replică Arzeb; „mē declar îndcestulit cu rēmasul tēu.“

Servitorimea se retrăsesc cu tot respectul așa, cât nici un ochi de om nu a privit această luptă fără samēn, această luptă căreia numai singur zeii Indiei i-au fost marturii. Cu ajutorul zeiței Sursutee Arzeb la prima trăsătură pătrunsesse deja taina jocului. Capul lui încălțit de sōrele Indiei se înfēbîntă și mai tare în focul combinațiunile triumfătoare. În mēsură, în care-și înaintă figurile sale de fildis, în aceea-și mēsură i-a pārea, că tabla de șac iew o dimensiune din ce în ce tot mai mare, și că o suflare de monică ori divină se pārea, că dă viață figurilor, imprimându-le forma și pasiunile acelor ființe omenesci, pe cari ele se vedea

nerii, despre cari am vorbit mai sus. De aici se explică, pentru ce biserica noastră până acum a fost mai tot de una lăsată la o parte, ér clerul neîngrijit și materialmente și moralmente desconsiderat, ba și ridiculizat fără de vină și fără motive nedându-se bisericii, ce-i trebuia; mai mult încă, luându-i-se și ceea ce avea, cu toate că ea fu scutul nemulului nostru.“

Apoi să mai zică ore cine, că cerul e vînet: „Manole“ îi aplică adevărului în dată un argument în față, cât sermanul vede pe cerul numai stele verzi. Nu cum va preținde „Manole“, să se dea Fanarioților înapoi averile mănăstiresci, ca cu ajutorul lor scumpii călugări grecesci să mai arete o dată, cum „l-a păstrat pe Român, l-a făcut, să trăească“? Căci numai de unăzi ne spusese „Tel. Rom.“ în un moment de sinceritate, că Fanarioții sînt cauza decadenței intelectuale și morale a clerului românesc din România.

Apoi încă una:

„Pentru noi auctoritatea supremă în biserica de acum este numai sinodul general.“

Șodă auctoritate supremă, care — lipsită fiind de o putere supremă judecătorească și executivă — nu are nici măcar atîta auctoritate, cât „Manole“ și „Timpul“ să cerce la ea pe sama mitropolitului Ghenadie scut și apărare, pe cum nici liberalii n'au aflat mai înainte la aceea-și auctoritate scut și apărare pe sama mitropolitului lor, pe care conservatorii, ómeni mai cu sînge rece, l-au silit, să renunțe la mitropolie „de bună voce“. Ne aducem din nou aminte de cazul patriarhului armenesc catolic Azarian. Sultanul l-a provocat acum sînt cîte va lunt, să renunțe la patriarhie, pentru că ținuse cu sermanii Armeni. Azarian i-a răspuns, că nu-i pôte face plăcerea de a-l împlini dorința, de ore ce patriarhia nu i-a dat-o sultanul, ci Papa. Și urmarea a fost, că Azarian — și astăzi e patriarh în Constantinopol, în capitala sultanului. Veđi, dle „Manole“, aci pôte fi vorbă de auctoritate supremă, la care un arhieru batjocorit [de nisce potentăți de azi pe mâne ca Sturdza și Catargiu ori chiar și ca Abdul Hamid ori Carol află scut și apărare.

De altmintea am subtras frasa *biserica de acum* în cuvintele lui „Manole“, căci ea pare a cuprinde mărturisirea involuntară, că în *biserica de atunci*, adică din vécurile, în cari s'au ținut cele șapte sínóde generale recunoscute și de neuniți, auctoritatea supremă n'a fost sinodul general, ci — Papa.

Revista bisericescă.

Roma.

Cardinalul Monaco La Valetta a repausat după un morb mai îndelungat. La Valetta atît prin sciința, cât și prin pietate a fost unul dintre cei mai distinși membri ai sacralului colegiu. Atît Piú IX, cât și Leo XIII au nutrit o considerație specială față de repausatul cardinal și a dese ori l-au cerut sfatul. După mórtea lui Piú IX La Valetta încă a fost adus în combinație la demnitatea pontificală. Cardinal a fost numit la 13 Martie 1868 și a fost decanul sacralului colegiu.

După mórtea lui La Valetta au mai rēmas numai 5 cardinali, cari au luat parte la alegerea actualului Pontifice.

În 19 a c. noul ambasador francez de lângă Vatican Poubelle a prezentat Sfinției Sale credenționalele. După audiența noul ambasador a făcut secretarului de stat visita oficiósă. Apoi a mers la mormintul s. Petru spre a-și începe oficiul cu o rugăciune.

Austria.

Magre Taliani, noul nunțiu vienez, după cum se anunță, va sosi în Viena la începutul lunii viitoare. Maiestatea Sa îl va primi în audiență probabil deja în August așa, că noul nunțiu cu prilejul vizitei țarului va pute lua deja parte în fruntea corpului diplomatic.

Franța.

În 15 a c. s'a desvilit cu mare solemnitate în Rheims monumentul ri-

dicat întru amintirea fecióreii de Orleans. Presidentul republicii Faure în cuvîntarea sa cu nici un cuvînt nu a amintit sentimentele creștinesci, cari au făcut din acea fecióră o eroină admirabilă. De aici încă se vede, că Faure stă cu totul sub influința francmasonilor.

Foile liberale aduc scirea, că guvernul a comis ambasadorului său de lângă Vatican, să esopereze de la Papa, ca curēnd după mórtea cutărui cardinal francez să-i umplă locul prin crearea altui cardinal francez, și ca un cardinal francez să fie aplicat la Vatican, ca în casuri mai grave să pótă ajuta prin influința sa pe ambasadorul francez. Foile acestea zic, că Papa este aplicat a împlini dorința guvernului francez. Se pôte. E destul de trist inse, că guvernul francez nu se arată aplicat a împlini dorința Papei față de biserica catolică din republica franceză.

Revista politică.

Afaceri interne.

Semioficiosul „Bud. Tud.“ aduce scirea, că pertractările ținute în Viena între guvernul ungar și cel austriac s'au terminat Sâmbătă avēnd de rezultat unirea ambelor guverne mai în toate punctele încă pendente ale pactului economic și vamal. Semioficiosul prin acēsta vre, să facă reclam guvernului unguresc, de ore ce punctele principale ale pactului au rēmas, să se debeată la tómnă în legătură cu cnota. Așa a rēmas neresolvată cestiunea băncii și cea a dării de consum, pe cari guvernul austriac le face pendente de la statorirea cnotei, ce cade în competența comisunilor parlamentare.

Ziarele opoziționale află, că Bánffy ar fi primit deja ridicarea cnotei pentru Ungaria de la 30% la 35% și ar fi cerut de la deputații guvernamentali revers, că vor vota în dietă pentru primirea cnotei de 35%. Acei deputați, cari nu ar lua angajamentul de a vota pentru ridicarea cnotei, la proximele alegeri nu vor mai fi susținuți de guvern. Scirea din urmă o desmint organele guvernamentale, numai cât ele au desmintit atâtea sciri adevērate, cât acum nu le mai crede nimeni.

Representantul din Viena al Sērbiei Simici a fost în săptămāna trecută în Budapesta, unde a fost bine primit și a esoperat de la guvernul unguresc redeschiderea graniței ungare pentru porci din Sērbia. Se vede, că cei din Budapesta au uitat curēnd pretinsele insulte din partea guvernului sērbesc.

Mercuri a fost conferența ministerială cea mai de pe urmă înainte de vacanțele de vară. Preste vară dintre ministri numai Daniel și Darányi vor petrece în Budapesta.

Agitațiunile electorale se continuă.

Austria.

De ore ce în Landtagul Austriei inferióre de acum înainte antisemiții sînt în majoritate, e probabil, că Maiestatea Sa va numi de mareșal al țării său president al Landtagului pe șeful lor prințul Alois Lichtenstein.

a le reprezenta. În deliriul acesta al meditației inferbîntate el credea, că asistă la acea luptă dintre Rama și Ravana, ce este eternisată într'o epopee, ce pare a fi scrisă chiar de sóre cu litere de mǎrgăritare între insula Ceylon și promontoriul Coromandel, strălucitul teatru de luptă al monstrilor Hindostanului. Jucătorului de șac i-se părea, ca și cum ar cresce vędēnd cu ochii, ca și cum ar tot cresce, ar cresce pānă la mǎrime uriașă; el se lupta pentru o împărăție, respingea cu virful degetelor sale o óste uriașă; pămîntul se sguđuia de sgomotul grozav al luptei, și în jur de sine i-se părea, că observă aprobarea tuturor zeilor de marmoră, pe cari îi înfățișa hasrelieful templului de la Elora.

Bonzul era dat, să învingă pe toți contrarii săi. El chiar și pe vestitul său confrate de la pagoda Djagrenat încă-l făcuse matt. Acum se umia și erāntānia în dinți de mǎnie la fie care învingere a contrariului său. Ba cuprins de repēte ori de o frică sfințită își închipuia chiar, că marele său contrar este însu-și Wișnu, care în a un spre zecea sa întrupare a luat forma unui jucătorii de șac. Acēstă idee îi măgulia iubirea de sine și-l împedea de a se arunca în desperarea sa de bolovanul de granit al elefantului.

Sórele se pleca în golful bengalic, și viața lui Arzeb era ca și sórele aprópe de apunere, când acesta printr'un „matt“ deci-

siv își asigură învingerea. Bonzul învins înălță o rugăciune cătră Siva, și divinul arhitect se pogori încunjurat de o cunună de raze de aur și de azur.

„Dhealy“, zise arhitectul cătră bonz, „ce fel de favor poftesci de la zeul vînet?“

Bonzul întrebă pe învingătorul său Arzeb, érá acesta îi zise:

„Cere pentru mine favorul de a mai trăi încă cinci zeci de ani pe acest pămînt plin de bucurii.“

„Te asigur!“ zise divinul arhitect și se sui la cerul spre a-și cuprinde éráși locul între finicii grădinei Vandana.

În acela-și moment Arzeb simți, că o nouă putere de viață îi străbate trupul, și că un sânge întinerit îi circulă prin vine; el sărută piciórele bonzului Dhealy și înălță o rugăciune de mulțamită cătră arhitect și cătră Siva.

„Așa dară tu totuși te legi tare de viață“, zise bonzul cătră Arzeb. „Și ce ai de gând, să începi cu acēstă jumătate de veac?“

„Voiu dormi, ca să trăesc visānd, și mē voiu trezi, ca să joc șac“, răspunse Arzeb.

„Ai dreptate“, replică bonzul „eu încă cred, că unui om, căruia i-se uresce, numai două lucruri îi sînt de lipsă: un pat și un șac.“

Sepora.

România.

Guvernul român a reînceput raporturile diplomatice cu Grecia, întrerupte din cauza moștenirii Zappa. Acest Zappa dându-se de Macodo-Român a petrecut 30 de ani în România și murind la 1892 a lăsat prin testament statului grecesc 20 de milioane de lei. Guvernul Greciei s'a și grăbit a pretinde estradarea sumei, dară fiind că legile României nu recunosc dreptul de proprietate de imobile de cât cetățenilor români, consăngenii testatorului au combătut testamentul. De aceea guvernul român a refuzat împlinirea pretensiunii grecesci îndrumând pe guvernul grecesc, să-și valideze pretenșiunea înaintea justiției române. La acesta Grecii nu s'au supus, ci și-au revocat reprezentantul din România. Din procedura guvernului grecesc n'a urmat nici o sguđuire a situațiunii politice europene, și România n'a avut nici o pierdere.

Mijlocitoriul al împăcării dintre România și Grecia se zice a fi fost ministru de externe austro-ungar contele Goluchowski; scopul urmărit de el este câștigarea acestor state pentru întreita alianță și menținerea echilibrului în Balcani.

După deschiderea Porților de fer monarchul nostru va visita la Sinaia curtea regală română. Scirea despre această vizită e întimpinată cu bucurie de presa română fără deosebire de partid.

Despre programul acestei vizite se telegrafază din Bucuresci următoarele: Monarchul nostru sosese în 28 Septembrie în societatea regelui Carol în capitala României. Monarchul nostru va vi însoțit de ministrul afacerilor externe Goluchowski și de primul adiutant contele Paar. La gara din Bucuresci va fi primire solemnă. În palatul regal Monarchul nostru va primi pe dignitarii mai înalți ai regatului, pe ofițeri și delegația coloniei austro-ungare. De sară va fi prânz de gală. Pe 29 sînt puse în prospect revista asupra corpului al II-lea de armată și inspecțiunea fortificațiunilor și a tirului. După amezii Maiestatele Lor vor porni la Sinaia, unde îi va aștepta în castelul Peleş prânz de gală. În 30 domnitorii vor visita jurul Sinaiei. De sară va fi prânz în cerc restrîns, după care Monarchul nostru se va întorce la Viena.

Italia.

Marchisul di Rudini abia după multă capacitate a putut îndupleca pe Visconti Venosta, ca să primescă portofoliul afacerilor externe. Fiind pe calea acesta reconstruit cabinetul, în 21 a. c. s'a prezentat în cameră și în senat declarând, că programul de mai înainte îl schimbă numai în un singur punct, adică în ceea ce privește organizarea armatei. Cabinetul după deliberări serioase s'a convins, că legile din Novembre 1894 referitoare la organizarea armatei nu se pot executa, dară în împrejurările actuale nici la reforme radicale nu pöte recurge. Este deci necesar a se reîntorce la starea de lucruri creată prin legile din 1887 și 1892. Cabinetul se simte dară obligat a statori budgetul armatei pe 1896/7 în suma de 240 milioane abstragînd de la speșele pentru Africa, cari, de cum va

se va închia pace, se vor reduce între marginile din 1893. Cabinetul va propune măsuri pentru consolidarea budgetului și rehabilitarea echilibrului finanțial. Desbaterile se vor continua spre a pertracta proiectul de lege referitor la Sicilia, care nu suferă amănare.

Turcia.

La insistința puterilor europene guvernul turcesc a numit de guvernator al Cretei pe George Bercovici-pașa, care e creștin, era prin promisiunea amnestiei, prin convocarea adunării naționale și prin totala contenire de la conflicte a miliției turcesci s'a silit a câștiga pe insurgenți pentru pace. Dar guvernul turcesc în loc de a ajuta pe guvernatorul numit la insistența străină, a trimis în Creta pe Abdullah pașa ca comandant suprem al armatei turcesci înălțându-l la demnitatea de mușir (mareșal). Prin acesta vađa guvernatorului și încrederea poporului în el a început să scadă cu atât mai virtos, că ostașii turcesci sub scutul lui Abdullah au reînceput cruđimile. Puterile europene au cerut de la Pörtă rechemarea lui Abdullah, dară guvernul din Constantinopol sub cuvînt, că s'ar vătéma disciplina a denegat strămutarea comandantului militar din Creta. Se vede, că Turcia nu dorește pacificarea insulei în sensul propunerilor făcute de puterile europene și pentru aceea paralisează prin comandantul suprem militar, ceea ce face prin guvernatorul civil. Înse chiar acesta va grăbi umilirea Turciei, de ore ce puterile europene se vor vedé silite, să întrevină cu forța armată.

Scirile telegrafice cele mai nouă spun, că Sublima Pörtă totuși va să cedeze și să înlocuească pe Abdullah cu alt general de rang mai inferior, care să fie subordonat guvernatorului Bercovici-pașa. Alte vești vor să scie, că Abdullah va fi înlocuit cu Ghazi Muktar-pașa, renumit din rășboiul ruso-turcesc.

Rusia.

După cum se spune, părechea împărătescă rusescă va cerceta curțile din Viena, Berlin și Copenhaga, apoi va mai călători pe la Portsmouth, Brest, Lisabon, Barcellona, Pireu și Constantinopol. În Brest pöte că se va întîlni și cu presidentul Faure. Ba „Gaulois“ vestesce, că țarul sigur va merge și la Paris.

Pe cum anunță „Times“, țarul a dăruit patriarhului icumenic steaua ordului Newsky în brilante. Mare mângăere!

Corespondințe.

Sibiă, 10 Iuliu 1896.

Preastimate Domnule Redactor!

În 2 Iulie n. a. c. senatul scolastic protopopesc al tractului Sibiului și-a ținut aici ședința sa ordinară pentru a constata pe baza rapörtelor comisariilor emiși la esamenele ținute la închierea anului scol. 1895/6 starea învățămîntului poporal în acest tract și progresul realizat pe acest teren în decursul anului scol. espirat. Mă folosesc deci de această ocașiune pentru a vă presenta un scurt raport despre cele constatate, care cred, că va interesa pe cetitorii „Unirii“.

În protopopiatul Sibiului sînt 17 parochii provădute cu școli confesionale și 3 parochii, Orlat, Racovița și Vestem, cele mai mari și mai compacte, sînt provădute cu școli comunale, mai înainte grănițeresci. În cele 17 parochii au funcționat în anul scol. 1895/6 17 învățători ordinari, 1 învățător adiunct și 1 învățătoare extraordinară pentru lucrul de mână. Dintre învățători 12 inși sînt deplin cualificați și provăduți cu diplomă, 1 învățător mai bătrîn e provăduț cu decret, ér 5 inși au fost aplicați numai ca învățători provisorii, fiind că n'au depus încă esamenul de cualificațiune.

Edificii proprie de școlă, tóte din material solid, se află în 15 parochii; nu există edificii scol. în 2 parochii, anume în Șura mică, unde ca local de școlă se folosește casa parochială, și Vizocna, unde prunci se instruază în casă închiriată. Se observă, că în Vizocna materialul adunat pentru edificarea școlii s'a întrebuițat deja în tótna trecută la repararea bisericii, și ast fel în lipsa mijlócilor recerute nu mai pot fi în curînd prospecte de a se puté edifica școlă în aceea comună bisericescă. Tóte școlile noastre confesionale, afară de cea din Sibiū, sînt avisate a se susține numai din repartițiuni, din care cauză incassarea salarelor învățătoresci ridicate deja la 300 fl. în multe locuri este împreunată cu mari greutăți.

În parochiile, unde poporeni gr. cat. din lipsa mijlócilor de a-și susține școlă proprie sînt asociați cu majoritățile preponderante gr. or., preoții nostri în calitate de cateheți sînt îndatorați a propune elevilor gr. cat. studiul religiunii și din timp în timp a raporta oficiului protopopesc asupra materiilor propuse, ér la finea anului scol. a subșterne clasificatiunii din obiectul amintit.

După cum se constată din conspectul sumar, în anul scol. 1895/6 s'au aflat prunci în etatea de școlă, adică de la 6—12 și respective până la 15 ani, în număr total de 2908 și anume 1495 feciori și 1413 fete; în special obligați a cerceta școlă de tóte zilele au fost 1092 feciori și 1044 fete; cea de repetiție 403 feciori și 369 fete. Dintre aceștia au cercetat școlă de tóte zilele 730 feciori și 619 fete; cea de repetiție 195 feciori și 181 fete; școli străine au cercetat 181 feciori și 134 fete. N'au cercetat de loc școlă de tóte zilele 217 feciori și 312 fete, ér cea de repetiție 172 feciori și 167 fete. Observ, că cel mai mare contingent al pruncilor, ce n'au cercetat de loc școlă, îi dă parochia Racovița, provăduță acum cu școlă comunală, după cum dovedesc următoarele date: În anul scol. 1895/6 au fost aici obligați a cerceta școlă de tóte zilele în total 122 feciori și 121 fete, ér cea de repetiție 59 feciori și 60 fete; dintre aceștia au cercetat școlă de tóte zilele numai 71 feciori și 39 fete, ér cea de repetiție numai 22 feciori și 19 fete; prin urmare au rămas cu totul lipsiți de instrucțiune dintre cei de la 6—12 ani 51 feciori și 82 fete și dintre cei de repetiție 37 feciori și 41 fete. Causa, pentru care în număr total 151 prunci rămân lipsiți cu totul de instrucțiune, este lipsa unui edificiu corăspundător de școlă. Rēnul existent la tot casul ar trebui cât mai curînd delăturat, căci e păcat a lăsa atăția prunci să crească ca cucutele la finea seclului al XIX-lea, abstragînd de la aceea, că analfabeții nu sînt spre decórea nici unui popor. Ce privește rezultatul esamenelor ținute

la închierea anului scol. 1895/6, acela în general se poate clasifica *indestulitor*, ér în special progres *deplin multămitor* s'a dovedit în parochiile Ghișasa de sus (inv. Nicolae Vlad), Gurarului (inv. Coman Gligor), Șeșea mare (inv. George Săbău) și Vizocna (inv. Manase Ciungariu); *bun* în Alămor (inv. Samoilă Florea și Ioan Oancea), Buia (inv. Dumitru Bleocea) și Șura mică (inv. Traian Șandru); *indestulitor* în Armeni (inv. Nicolae Neamt), Bórta (inv. Aureliu Pop), Brad (inv. Nicolae Iftenie Urs), Calvasér (inv. Dumitru Vișa), Hamba (inv. Antoniu Bueur), Șaldorf (inv. Corneliu Banciu), Sibiu (inv. Ilarie R. Banciu) și Șelcău (inv. Ioan Dragomir); *de mijloc indestulitor* în Cașolt (inv. Ioan Popa) și *neindestulitor* în Stenea (inv. Clemente Ivan).

Ca pedecă ale progresului s'a constatat și de astă dată frecuentarea neregulată a școlii mai ales în lunile de toamnă și primăvară, și lipsa de cărți în unele locuri. În privința pomăritului după multe stăruințe s'a făcut un mic pas înainte, mai sînt înse câte va parochii cu totul lipsite de școlă de pomărit. Asemenea s'a constatat îmbunătățire și cu privire la ținerea și frecuentarea mai regulată a școlii de repetițiune după energiile măsurii luate în astă privință de către autoritățile competente.

Mai amintesc, că în anul scl. espirat s'a provădit cu cărți din fondul scl. tractual 150 elevi și tot ast fel se va face și în anul scol. viitor.

În urmarea dispusețiunilor făcute de la locurile competente în primăvara anului curent în scopul de a asigura în cât va solvirea mai regulată a salarelor învățătoresci, toate reprezentanțele scol. au înaintat pe calea sa cereri la înaltul ministeriu de culte și instrucțiunea publică pentru ajutóre de stat de câte 60 fl. (Slimnic și Vizocna 150—200 fl.), a fară de parochiile Armeni și Sibiu, ér pentru învățătorii din Brad, Cașolt și Șura mică s'a asemnat deja ajutórele cerute de la stat încă în 1894 pe câte 2 ani scol. Ajutórele sînt asemnate până la 1899 inclusive.

Grele lovituri a suferit în anul scol. espirat școlă noastră din Gurarului, describe la timpul sêu în „Unirea“, prin aceea, că reprezentanța comunală în mod arbitrar i-a asistat dotațiunea de 200 fl., ce a primit-o scl. de ani de-a rîndul din cassa alodială, și a scos pe pruncii gr. cat. din localul aflător în edificiul comunal, unde din timpuri vechi era adăpostită și școlă gr. cat.; grație înse întreprinderii energice a factorilor competenți dotațiunea s'a recăstigat; mai e pendentă încă cestiunea localului de școlă. Nu pot, să nu notez, că în lipsa de local scol. preotul Dionisie Aron, ca un adevărat părinte al fiilor sêi sufletesci, a pus la dispoziție în anul scol. espirat o odăe din propria-i locuință pentru instruirea pruncilor, pentru care jertfă îi aduc laude binemeritate.

Primiți, dle Redactor, scl.

x—y.

Colecta cruceriiului.

La colecta cruceriiului inițiată de noi în numărul 16 al „Unirii“ din 1891 au solvit:

Parochia Bucium-Șeșea pe 1896 7 fl.

Până acum a încurs de tot suma de 2011 fl. 28 cr.

Mulțămită.

Toți st. domni și dómne, cari au binevoit a-și exprima condolențele lor și a mă mângăia cu ocaziunea morții neuitatului și scumpului meu frate, canonicul

Dr. Alexandru Grama,
primescă pe calea acésta mulțămita mea sinceră.

Blaș, 17 Iulie 1896.

Amalia Grama.

Noutăți.

Din Arhiepiscopă. P. O. D. canonic Iosif Hossu este numit president la tribunalul matrimonial de a II-a Instanță pentru Arhiepiscopă. — Cl. D. Dr. Ioan Sâmpălean cu 1 Sept. a. c. este absolvat de la oficiul de spiritual în seminarul din Blaș, fiind numit profesor de Dreptul canonic și Istoria bisericească la facultatea teologică din Blaș.

Serbare bisericească. Pe cum ni-se serie, în 19 a. c. s'a sfințit crucea de pe turnul noii edificatei biserici din Bănișor. Actul sfințirii l-a sevârșit Rsmul vicariu al Silvaniei Alimpiu Barboloviciu, érá cuvîntarea ocazională a rostit-o On. Ioan Vancai preot în Cătelul ung. Meritul, că în comuna Bănișor una după alta s'a edificat școlă, casă parochială și acum în vara asta biserică, e al M. On. Ioan Moldovan paroch și protopop onorariu, care conduce parochia acésta de 20 de ani cu multă înțelepciune și prudență pastorală. Corespondentul laudă și pe arhitectul român dl Georgiu Mateiu, care a zidit biserica din Bănișor și acum zidesce și pe cea din Sig.

Parochie curentată. Cu terminul 20 Aug. n. s'a scris concurs pentru completarea parochiei Poptelec din protop. Dergei (Arhiepiscopă). Emolumentele: Casă parochială cu 3 încăperi, șură cu 4 poieți, 2 cotețe, grăniari, fântână; porțiune cau. 23 jugere, după cari contribuția o solvesce poporul; venitul pométului 100 fl.; în loc de lectical 3 jugere de pămînt forțe bun; venitele stolare; câte 1 zi de lucru de la fie care fum.

Oficiul de cantor la biserica catedrală din Blaș devenind vacant prin abdicarea On. Em. Ștefanuț, pentru completarea acestui oficiu s'a scris concurs cu terminul 15 Aug. n. Salariul anual e de 300 fl. Preferiți vor fi, cei ce pot da instrucție din piano-forte.

Stațiuni docentale curentate. În Arhiepiscopă cu terminul 15 Aug. n.: I. Protop. Reghinului: 1) Staț. cantor-doc. Adrian cu emolumentele: Banii 145 fl., venitul locurilor cantor-doc. 63 fl., parte din dreptul de lemărit și pășunat 22 fl., venite stolare 50 fl., 25 metrete de cucuruz, cuartir și grădină. 2) Staț. doc. ambul. Curticap-Toldal cu emolumentele: Banii 170 fl., venite stolare 40 fl., din agri 58 fl., 8 hl. de cucuruz, cuartir și grădină. 3) Staț. cantor-doc. Orșova cu emolumentele: Banii 200 fl., venite stolare 40 fl., din port. can. cantor. 60 fl., cuartir și grădină. 4) Staț. cantor-doc. Fetelea cu emolumentele: Banii 200 fl., din stolă, bucate și venite de pămînt 100 fl., cuartir și grădină. 5) Staț. cantor-doc. Telec cu emolumentele: Banii 80 fl., venite stolare 20 fl., venitul port. can. cantor. 125 fl., zile de lucru 11 fl., lectical 38 fl., venitul cemetierului 16 fl., lemne de foc 10 fl., cuartir și grădină. II. Protop. Ludoșului: 1) Staț. doc. Cividu cu emolumentele: Banii 170 fl., venitul unui agri 130 fl., cuartir și grădină. III. Protop. Coșocnei: 1) Staț. cantor-doc. Jucul de jos cu emolumentele: Adiut de la stat 50 fl., din port. can. cantor-doc. 250 fl., lectical și stolă 30 fl., cuartir și grădină. IV. Protop. Alba Iuliei: 1) Staț. doc. Alba Iulia-Lipoveni-Maierei cu emolumentele: Banii 300 fl., relut de cuartir 60 fl. — În diecesu Lugoșului cu terminul 15 Aug. n.: 1) Staț. cantor-doc. Chizdia cu emolumentele: Banii 128 fl., grău 72 fl., cucuruz 42 fl., lemne 39 fl. 52 cr., arinda unui pămînt 30 fl., cuartir și grădină. 2) Staț. cantor-doc. Hittiaș cu emolumentele: Banii 400 fl., lemne de foc, cuartir și grădină. 3) Staț. cantor-doc. Jittin cu emolumen-

tele: Banii 156 fl., relut de lemne 12 fl., venit din pămînturi 72 fl., ajutorii de la stat 60 fl., cuartir 4) Staț. cantor-doc. Visag cu emolumentele: Banii 165 fl., venitul pămînturilor bis. 13 fl. 18 cr., din funcțiunile cantonale 5 fl., pentru lemne de foc 20 fl., paușal scripturistice și pentru conferința reuniunii învăț. 11 fl., ajutorii de la stat 124 fl., cuartir. 5) Staț. cantor-doc. Iezvin cu emolumentele: Banii 315 fl., lemne de foc, cuartir și grădină. 6) Staț. cantor-doc. Sân-Nicolai-mare cu emolumentele: Banii 300 fl., paușal 15 fl., lemne de foc, cuartir și grădină. 7) Staț. cantor-doc. Clopodiu cu emolumentele: Banii 300 fl., lemne de foc, cuartir și grădină. 8) Staț. cantor-doc. Mintia cu emolumentele: Banii 300 fl., competențele stolare, lemne de foc, cuartir. 9) Staț. cantor-doc. Ciula mare-Văliora cu emolumentele: Banii 270 fl., cucuruz 30 metrete à 30 l., venite stolare 30 fl., lemne de foc, cuartir. 10) Staț. cantor-doc. Lighet cu emolumentele: Banii 300 fl. 11) Staț. cantor-doc. Cigmeu cu emolumentele: Banii 300 fl., lemne de foc, cuartir. 12) Staț. cantor-doc. Bărbăteni sup. cu emolumentele: Banii 300 fl., lemne de foc, cuartir. 13) Staț. cantor-doc. Lupeni cu emolumentele: Banii 300 fl., lemne de foc, cuartir.

Concurs pentru stipendii. Preav. Consistoriu episcopesc de Lugos a publicat concurs cu terminul 10 Aug. n.: a) pentru 2 stipendii teologice în seminarul central din Budapesta și alte 2 în seminarul arhiepiscopesc din Blaș; b) pentru 4 stipendii preparandiale la institutul preparandial din Oradea mare, c) pentru mai multe stipendii gimnasiale din fondul Rudolfian.

Strămutarea episcopului Dr Filip Steiner. „Hazánk“ aduce scirea, că eruditul și energicul episcop de Alba Regală Dr Filip Steiner, pe carele cercurile bisericești la timpul sêu l-au dorit de primat al Ungariei, acum va fi strămutat la scaunul episcopesc de Cinci-Biserici.

Procesul Stambulov. Procurorul tribunalului de I. instanță din Sofia, care o lună întregă a studiat actele cele multe ale cercetării asupra asasinării lui Stambulov, acum a subșternut tribunalului actele dimpreună cu opiniunea sa. Procesul va fi monstru. Se spune, că se vor cita 130 de mărturii. Acusa se îndreptă asupra alor trei indiviți, cari se află deținuți, și dintre cari unul e acusat cu sevârșirea nemijlocită a asasinării, și asupra alor doi indiviți, cari au scăpat. Din cauza mulțimii celei mari a materialului pertractarea se va ține abia în luna lui Septembrie.

Despărțemintul XXIX (Mediaș) al Asociațiunii Transilvane își va ține adunarea generală în 1 August n. la 2 ore d. a. în Mediaș în pavilionul otelului „Schützen“. După adunare va urma petrecere, din a cărei venit $\frac{1}{2}$ e destinat în favorul despărțemintului, ér $\frac{1}{2}$ în favorul ambelor școle române din Mediaș.

Petreceri de vară în Blaș. În 26 Iuliu sodalii români din Blaș aranjază o petrecere de vară în grădina Comșa, la cas de timp nefavorabil în otelul „Univers“. Venitul e destinat pentru orchestra pompierilor din Blaș. — În 2 Aug. tinerimea academică aranjază o petrecere de vară în otelul „Univers“. Venitul e destinat pompierilor din Blaș.

Cine sînt în Ungaria fabricanții de aprinjore? A început și în Ungaria a se ventila idea monopolului de aprinjore. Noi în ast fel de monopolisări, — dacă sînt drepte, ér nu pe cum e cel de sare, care apasă mai tare pe poporul de rînd, cel ce se nutresce mai mult cu vegetale și are deci lipsă de mai multă sare, — vedem un bine numai de s'ar seări cu o cale în chip paralel darea de pămînt. În urma sciurii despre intenționata monopolisare a aprinjorelor fabricanții ungarî de aprinjore au ținut o conferință, Éta-i: Kohn Jakab és József, Reiter József, Reiserer Adám, Brachfeld Vilmos, Reiner Zsigmond, Neubauer Károly, Spitzer Armin, Huss Mór, Stein és Rosenstraus, Meyer Mór, Kohn Gyula și Löwenfeld Tivadar. Trăescă industria ungară!

PARTE SCIINTEFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

Al doilea „Aū dōră“ al dlor de la „Tel. Rom.“ în partea sa cea mai mare își află și el răspuns îndestulitoriu în răspunsul, ce l-am dat la cel dintăiū „Aū dōră“. Țr întregirea și-o află răspunsul acesta în cele ce s'au zis deja o dată în fōea acēsta și aici le mai zicem încă o dată sperând, că măcar acum a dōua ōră le vor băga în samă și dnii de la „Tel. Rom.“: „Unii apretiează acēstă diplomă (așa numită a dōua Leopoldină) fōrte nefavorabil, considerându-o de o simplă amăgire a Românilor și de o aservire a bisericii lor. Noi înse nu-i atribuim nici de cum intențiune rea și scopuri perverse, ci din contră sîntem de părere, că curtea împăratēscă a voit hotărît, să ușureze prin acēstă diplomă sōrtea Românilor asupra preste tōtă închipuirea din partea protestanților, cari pe timpul, cānd s'a făcut sfînta unire și a emanat acēstă diplomă, erau aproape singurii la putere. Însu-și G. Barițiu zice: „Pe lângă cāti va articuli fōrte favorabili pentru Romani, sînt și vre o doi aspri, anume 5 și 6, ne cantă înse a recunōsee, că pentru acea epocă Curtea imperială s'a vēdut necesitată a-i intercala. Mai toți cei alaltii articli din acea a dōua diplomă erau de natură, ca să rānescă pānă în suflet pe protestanții, să provoce mânia, resistentă și rēsbunarea lor. . . . Popii romānesci să fie copleșiți dintr'o dată cu atâtea drepturi și scutițe; chiar și infama espresiune de popor numai tolerat să se casseze, și poporul întreg, nobil sau nenobil, dacā va adopta credința, de care se ține împăratul și tōtă casa domnitōre, să fie considerat ca indigen, ca adevērați fii ai patriei cu tōte drepturile cūvenite acestora. Catechismul calvinesc să fie delăturat. Și toți acești articuli aristocrația să-i publice ca ōri ce lege și să se supună lor?“ — E drept, că națiunea romānă ca atare prin acēstă diplomă nu a dobîndit drepturi politice, căci acestea drepturi după sistemul politic al Transilvaniei atirnaū de la dōue condițiuni, și anume: să se țină cine va de una dintre cele trei națiuni a Nobililor, Secuilor, Sasilor și să profeseze una dintre cele patru religii recepte: catolică, reformată, luterană, unitară. Sistemul acesta nici împăratul Leopold nu-l putea schimba fără a provoca revoluțiune în țară, ōri în cazul cel mai bun fără a călca în picior diploma din 4 Decembre 1691, care garanta constituțiunea de atunci a țării și se considera ca lege fundamentală și nealterabilă. — Dar în cadrul acestei constituțiuni nedrepte pentru Romani nu se pōte zice, că ei nu ar fi căștigat prin diploma din 19 Martie 1701 multă ușurare față cu starea nesuferită de mai înainte. — Ușurarea acēsta și pericolul, ce-l ascundea acea ușurare pentru stăpânitorii săū mai bine zicēnd asupra Românilor, se vede apriat din opozițiunea, ce a făcut-o de la început guvernul Transilvaniei la privilegiile concese Românilor uniți. La tōtă întâmplarea clerul romānesc unit a fost ridicat din starea ticălosă și nesuferită de mai înainte și a devenit un factor important în tōtă viața noastră culturală, socială și politică, și ast fel prin acea diplomă s'a pregătît în mare parte emanciparea noastră pe terenul

politic și s'a dat un avînt puternic dezvoltării noastre naționale. Nobilii romani, cari din cauza religiei erau eschiși din viața publică de stat, aū început a fi admiși la oficiile publice, și unii dintre ei ridicându-se la trēptă mai înaltă nu și-aū uitat de nēmul lor, ci aū lucrat pentru interesele lui. În popor, care pentru prima ōră a auzit mângăitorul cuvînt, că și Romani sînt fii ai patriei, s'a trezit conștiința drepturilor sale, Țr episcopul Klein s'a făcut cel mai energic, elocuent și neobosit interprete al acestei conștiințe naționale, și putem zice fără tēmă de a esagera, că marele arhierēu cu diploma acēsta în mână a pus basa programului național romānesc de astăzi. Libertatea religioasă căștigată prin diploma Leopoldină și ocasiunea deschisă Românilor de a se pute cultiva, încă sînt binefaceri, cari nu trebuie pierdute din vedere.“¹⁾ Numai ōmeni robiți de patima urei celei mai ōrbe față cu s. Unire pot deci osîndi clerul român din 1700 în mod așa de absurd, că clerul acesta de ce a primit emanciparea, cu care l-aū imbiat, și la care ajungēnd a putut începe apoi lupta pentru emanciparea poporului întreg. Dacă clerul acela ar fi fost în mintea dlor de la „Tel. Rom.“, atunci „ōra libertății“, — sub care dlor pare-ni-se înțeleg cāt se pōte de păgānesc perioada de la revoluția franceză pānă la anul revoluționar 1848, — sigur n'ar mai fi găsit în Ardeal nici urmă de „ortodoxie“: pānă atunci procesul calvinisătorii al Românilor din Ardeal sigur ar fi fost terminat, și astăzi în strada măcelarilor din Sibiu n'ar fi, cine să bage de vină clerului romānesc din 1700, că de ce a primit promisiunile cele ce i-s'au făcut în anul acela.

Urmēză apoi al treilea „Aū dōră“, o învinuire grozavă: Atanasiū Anghel, unindu-se cu Roma, din metropolit, ce era, a devenit pupilul unui barat papistaș. Grozav lucru! Numai cāt pentru bietul Atanasiū Anghel totuși e mare noroc, că întreg lucrul acesta e o minciună.

Din metropolit, ce era? Să mai batem încă o dată tōca la urechea surdului: „Ei bine! Documentele, cari s'au publicat pānă acum de scriitorii nostri și de străini, arată pānă la evidentă, că „Vlădica“ Belgradului și înainte de unire a purtat și i-s'a dat titlul de „Episcop“ și chiar și de „Superintendent“. — Așa în diploma din 1693, prin care principele George Rákoczi pune în scaunul Belgradului pe Ștefan Popa Simon, nu se zice, că îl pune de „Archiepiscop ōri Mitropolit“, ci numai de „Superintendent vulgo Vlădica“, și antecesorii lui nu se numesc „Archiepiscopi et Metropolitae“, ci „Superintendentes seu Vlădicae“. ²⁾ — În diploma din 28 Decembre 1656 George Rákoczi II denumesc pe Sava Brankovits, nu de „Archiepiscop și Mitropolit“, ci-l numesc expres „Superintendentem sive Episcopum“, Țr scaunul Belgradului nu se numesc nici o dată „Metropolia“, ci de repetite ōri numai „Episcopatus“. ³⁾ — În diploma lui Apafi de la 1669 Arhierēul Belgradului se numesc „Episcopus Valachialis“, de repetite ōri „Episcopus Valachicus“, și nici o dată „Metropo-

lita“ ōri „Archiepiscopus“. ¹⁾ Numai titlul de „Episcopus“ și „Episcopatus“ se află și în diploma lui Sig. Rákoczi din 1608. ²⁾ — Dar nu numai în documente emanate de la calvinii, ci și în documente emanate de la Romani încă întimpinăm titlul de „episcop“ în loc de Mitropolit pentru Arhierēul Belgradului. — În manuscriptul conservat la Mitropolia din Bucuresci, în care se vorbesc despre chirotonirea lui Atanasiū și a antecesorilor lui, mai mulți dintre aceștia se așēdă numai de „Arhierēi, cari să albă grijea acelei Mitropolii“. Despre Teofil antecesorul lui Atanasiū se zice, că a fost numai „arhierēu la episcopia Ardélului“, și nici de cum „Mitropolit și Archiepiscop“. Însu-și Atanasiū în profesiunea credinței, ce a făcut-o cu ocasiunea chirotonirii sale în Bucuresci, zice despre sine: „Atanasie cu mila lui Dumnezeu rînduit la s. Episcopie Ardélului cu gura mea făgăduesc.“ ³⁾ Acest Arhierēu în instrucțiunea, ce a primit-o cu ocasiunea chirotonirii sale în Bucuresci de la Dositeiū patriarhul Ierusalimului, se întitulează: „Smerenie Atanasie episcopul țării Ardélului.“ ⁴⁾ — Ast fel stānd lucrul, de la sine urmēză, că Iesuiții n'au „suprimat vechiul titl de Mitropolie a Belgradului“, pentru că acest titl a fost deja a dese ōri suprimat înainte de unire, atāt în documente emanate de la principii Ardélului, cāt și în documente emanate de la Romani și chiar și de la Vlădicii Belgradului, încă neuniți cu biserica Romei. — Ce privesce cestiunea „faptului“, se pōte, că în timpuri mai vechi înainte de unire, și în special înainte de era calvinesc, Vlădicii Belgradului a fost într'adevăr Mitropolit, adecă a avut sub jurisdicțiunea sa și episcopi sufragani, pentru că alt cum titlul de Mitropolit, ce l-aū purtat „Vlădicii“ Belgradului pe timpul acela, n'ar fi avut nici un înțeles, fiind că numai acela se numesc în ierarchia bisericească Mitropolit, care are tot o dată sub jurisdicțiunea sa și episcopi sufragani, de cum va și acel Arhierēu nu aū purtat titlul de Mitropolit din fală gōlă așa, pe cum se întitulează unii mai târziū de „Archi-Mitropolit“, de și erāt numai „vicarii superintendentului calvinesc“. — Cari și cāte aū fost episcopiile sufragane supuse Mitropolitului Belgradului, este o cestiune, asupra căreia dispută istoricii și vor disputa încă mult timp, pentru că ne lipsesc date sigure din timpurile acelea. — Atāta este înse sigur, că în era principilor calvinii, care a premers imediat sfîntei uniri, tōte episcopiile sufragane ale Mitropolitului din Alba Iulia aū încetat ōri mai bine zicēnd aū fost cassate, de cum va aū esista, așa în cāt acel Mitropolit de facto a fost redus la rangul de simplu episcop, care își mai da șie-și titlul de Mitropolit, mai întrebuinta „pecetea Mitropoliei“, înse acest titl era un cuvînt gol fără însemnătate reală, pe care principii calvinii nici nu-l mai întrebuintău în actele sale publice, pe cum am vēdut în diplomele citate mai sus. ⁵⁾ — Dar dacă Mitropolitul romānesc ar fi rēmas

¹⁾ Archiv p. 611.²⁾ Archiv p. 609.³⁾ Cipariū, Acte și fragm. p. 234—240, și Barițiu, Părți alese din ist. Trans. v. I. p. 210—214.⁴⁾ Ciparia ibid. p. 251.⁵⁾ Veđi I. M. Moldovan, Archiv p. 743.¹⁾ Cestium II. p. 62 urr.²⁾ Major ist. bis. p. 72 ur.³⁾ Archiv p. 648 ur.

„episcop“ în adevăratul înțeles al cuvântului, tot ar mai fi fost ceva, înse el a devenit în era calvină, pe cum foarte bine se exprimă un erudit român: „un masculus piectus în mâna superintendentului calvin.“¹⁾ — Ținuturi întregi locuite de Români au fost subtrase de sub jurisdicțiunea episcopului românesc din Alba Iulia și supuse superintendentului calvinesc, fără de a cărui concesiune episcopul românesc nu putea face nimic în acele ținuturi.²⁾ — Condițiunile puse episcopilor românesci cu ocaziunea denumirii lor în diferitele diplome ale principilor calvinesci sînt dovadă eclatantă despre pozițiunea miserabilă a episcopilor românesci din Belgrad înainte de sfînta unire. Pentru ca să putem fi mai ușor controlați în aserțiunile noastre, ne provocăm numai la diploma lui Michail Apafi din 1680.³⁾ — Conform condițiunii a 11-a din această diplomă în sinodul românesc nu se putea decide nici o cesiune mai gravă fără de consensul și aprobarea superintendentului calvinesc. — După condițiunea a 12-a nici un protopop nu se putea denumi ori depune fără de concursul superintendentului. — După condițiunea a 13-a ori ce cauză judiciară mai momentosă trebuia să fie censurată și aprobată de superintendentele calvinesc. — În sensul condițiunii a 19-a episcopul românesc chiar și în convocarea și conducerea sinodului românesc (în indictione ac directione synodi generalis) trebuia să ațirne de la superintendente, ăr după terminarea sinodului trebuia să se prezente în persoană împreună cu mai mulți protopopi în sinodul bisericii reformate, pentru ca aci să se revadă deciziunile aduse în sinodul românesc, și pentru ca în sinodul calvinesc, episcopul românesc să-și câștige cunoscință mai mare despre „adevărata religione“ (cea calvinescă) și despre procedura ecclesiastică, și ast fel să pótă să învețe și pe al sîi în lucrurile acestea (ut rerum religionis verae processuumque ecclesiasticorum majorem notitiam addiscat, suosque deinde iisdem institaere valeat). — Drept are deci G. Barițiu, când zice: „Archiepiscopia și Mitropolia Românilor din țerile acestea a fost cassată prin potestatea politică a principilor și a dietelor protestante cel puțin cu nouăzeci de ani înainte de a păși Atanasie la unire cu biserica Romei. . . . Mitropolitul nu se mai bucura nici macar de jurisdicțiunea unui superintendent calvinesc, ci el era numai vicariul calvinului.“⁴⁾ — Dar pentru Dumnezeu! ce ar mai fi putut lua Iesuiții de la un „Vlădică“, care era numai „masculus piectus în mâinile superintendentului calvin“, „numai vicariul calvinului“? Și de ce s'ar fi mai putut despoia o Mitropolie, care „a fost cassată cel puțin cu nouăzeci de ani înainte de a păși Atanasie la unire cu biserica Romei“, și pentru care titlul acela mare era mai mult o ironie de cât realitate?⁵⁾

Și după ce dl. de la „Tel. Rom.“ li-s'au spus o dată toate acestea, ei totuși mai au sfruntarea de a susține, că Atanasiiu Anghel, când s'a unit cu biserica Romei, „din

mitropolit, ce era, a devenit pupilul unui barat papistaș?”

A devenit pupilul unui barat papistaș? E cu mult prea mare ura dl. de la „Tel. Rom.“ asupra Iesuiților, de cât să-i poți capacita despre aceea, că ticăloșia bisericii „ortodoxe“ mai înainte de s. unire a ajuns să fie așa de mare, cât episcopul Atanasie a avut lipsă neapărată de un consultor, cum a fost Iesuitul de lângă el. „Ce privesce motivele, pentru cari curtea din Viena și cardinalul primate Kolonits — au aflat de bine a pune lângă Atanasiiu un teolog, nu ne vom pronunța noi, ci vom lăsa să vorbească unul dintre fruntașii Românilor, adevă George Barițiu, care ast fel se exprimă: „Avut-a des numitul episcop trebuință de un consiliariu bisericesc, bun teolog și canonist? De sigur că el simțise din capul locului aceea trebuință, ori ar fi rămas episcop gr. res. ortodox, ori că s'a unit cu Roma. În clerurile răsăritene preste tot, în clerul românesc cu atât mai virtos, domnise în lipsa totală de școle și de vre un seminariu de teologi nu numai înainte cu două veacuri, ci chiar și până în zilele împăratului Iosif II, nesciință spălmîntătoare, întunecime aprópe generală, tristă, ucigătoare de suflete. Această orbie sufletescă a fost cauza principală, că clerul întreg fusese încălecat cu totul de către superintendentii calvini cu consistorele și cu sinódele lor; singura nesciință și pierdere demnității personale umilise pe protopopii români la atăta, în cât să pórte pe superintendentii calvini în lectică pe umerii lor și să-i așeze în scaunul presidial al sinodului, ără pe mulți popi, ca pe lângă alte batjocori să țină în iernatic câni de vînat ai aristocraților. Atanasiiu avuse trebuință neapărată de consiliariu teolog.“¹⁾

(Va urma.)

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

XI.

Nascerea lui Christos.

În depărtare de un mil și jumătate ori și de două miluri spre sudost de la Vetleem se află un șes, pe care-l desparte de oraș o cômă de deal. Apărată fiind de vîntul de mîezănopte valea era presărată cu sicomori, stejari pitici și pinii, pe când în crepăturile și vîgăunile vecine creșeau tufșuri de maslini și frăgari; și acestea în anutimpul acesta erau un adăpost neprețuibil pe sama oilor, caprelor și vitelor, din cari se compunea turmele călătore.

În laturea, carea era cea mai depărtată de oraș, chiar sub o cóstă, se afla din timpuri străvechi o marah saŭ îngrăditură largă de oi. Cu prilejul unei năvăliri de hoți date uitării deja de multă vreme coperișul casei a fost aruncat jos, ăr casa însă-și a fost dirimată. Dar îngrăditura a rămas nestricată, și acesta pentru păstorii de oi era de mai mare importanță de cât însă-și casa. Zidul de pîtră al îngrăditurii era cât statul unui om de înalt, dar totuși nu era destul de înalt, cât o panteră ori un leu flămînd abătîndu-se din pustie până aci

să nu pótă ajunge cu o săritură îndrăznită în lăuntru îngrăditurii. Pentru a se pótă siguranța față cu primejdia neîncetată, de laturea din lăuntru a zidului s'a plantat tufș de spinii. Acesta a fost o măsură așa de nimerită, cât chiar și o vrabie abia ar fi putut, să pătrundă printre clómbete, cari se înălțau până de-asupra zidului și erau întrarmate cu spinii tari ca oțelul.

În ziua, în care s'au întîmplat cele istorisite până aci, o cétă de păstori, cercînd pășune próspectă, mánase turmele sale la deal până pe șesul acesta, și din dimineața zilei aceleia răsuna cóstele de strigări, de lovituri de secrete, de sbieratul turmelor de oi și capre, de sunetul clopotelor, de mugitul vitelor și de lătratul cânilor. După ce sfințise sórele, păstorii mánară către marah, și pe când noptase, turmele tóte erau în siguranță în îngrăditură. Păstorii aprinseră apoi un foc din jos la intrare, își mánară zama de cină, și pe când unul din ei sta la pază, ceilalți se aședară, să odihnescă și să povestescă.

Erau șese bărbați, nesocotind și pe cel de la pază. Ei se adunară în jurul focului; unii ședeau ăr ceilalți zăceau. Ei de comun umblaŭ cu capetele descoperite. Pêrul capului le acoperia fruntea în moțuri dese și sburlite. Barba le acoperia grumazii și cădea desă pe pept la vale. Ei erau îmbrăcați în cojóce de pele de ied și de miel, cari le ajungeau de la cefă până la genunchii așa, cât numai brațele le erau góle. Brîne late le strîngeau cojócele de șolduri. Sandalele le erau foarte simplu lucrate. De pe umêrul drept le atârna câte o traistă, care cuprindea merindea și petri, — căci ei erau întrarmați cu praștii, — și lângă fiesce care zăcea pe pămînt câte o cîrje, simbolul chemării lor și de o dată armă de atac.

Ast fel erau păstorii din Iudea! Din a fară erau duri și sêlbatici ca și câni cel slabi, cari zăceau lângă ei în jurul focului; dar în realitate ei erau ómeni cu suflet bun și cu inimă bogată, însușiri, cari le datoriau în parte și vieții lor celei primitive, dar mai ales grijii lor neîncetate de ființe drăgălașe și fără de ajutorii.

Ei ședeau și zăceau în liniște lângă olaltă și povestiau. Conversarea lor se cuprindea numai cu turmele lor: o temă seacă pentru lume, dar o temă, carea pentru ei era lumea întregă. Dacă în decursul istorisirii petreceau mai multă vreme la câte un lucru fără importanță, dacă în istorisire nici unul nu trecea preste amênunte, cum era bună óră pierderea unui miel, trebuie să avem în vedere raportul, ce esista între el și între animalul acela neputincios de a se apăra: începînd de la nascere ajungea sub îngrijirea dînsului; dînsul avea să-i pórte grijea, cât îi ținea viața, să-l trecă prin apă, să-l ducă pe prăpastii și prin vîgăuni la vale, să-l dea nume și să-l creșcă; animalul se făcea soțul vieții dînsului, obiectul, la care se îndreptau tóte gândurile și tótă interesarea dînsului; animalul acesta îi era înveselirea și distracția în călătoriile, pe cari le întreprindea, și pretutindenea credinciosul lui soț; când era vorbă de a-l apăra și scuti, păstorul da cu bărbăție pept cu leul și cu hoțul și nu băga în samă viața sa.

Evenimentele acele mari, cari nimiciau națiunii și treceau stăpînirea lumii dintr'o mână într'alta, pentru ómenii aceștia erau

¹⁾ I. M. Moldovan, Archiv p. 794.

²⁾ Diploma lui G. Rákoczi la Maior ist. bis a Rom. p. 72.

³⁾ Acte și fragm. p. 60.

⁴⁾ Părți alese din ist. Transilvaniei v. I. p. 210 și 211.

⁵⁾ Cestiuni II. p. 118 urr.

¹⁾ Părți alese din ist. Trans. I. p. 190; Cestiuni II. p. 92 ur.

nisea nimicuri, când vestea acelor evenimente din întâmplare își afla cale până în singurătatea lor. Ei au auzit din când în când câte ceva despre ceea ce făcea Irod în cetatea asta ori ceea ce făcea palaturile, cari le clădia, despre școlile de luptă și gladiatori, cari le întemeia, și despre aceea, că el suferia obiceiuri oprite. Roma după datina sa de pe vremea aceea nu aștepta, până le vinia poporilor greșite în minte, să întrebe de Roma, ci vinia ea însăși și întreba de ele. Preste colinele, de-a lungul cărora păstorul mâna încet turma sa, ori în peșterile și îngrădirile, în cari o adăpostia, nu a rare ori ajungea sunetul trîmbițelor, și curios căuta el atunci și privia, cum înainta în marșul său pe acolo o cohortă ori une oria și o legiune; și dacă colfurile scipitoro au trecut și mișcarea provocată prin trecerea ostașilor s'a mai așezat, el er se punea, să zacă, și cumpenia, ce vor fi însemnând vulturii și vîrfurile aurite ale colfurilor, și ce plăcere pôte ore să oterescă omului viața ostășescă, o viață așa de totului tot deosebită de a lui?

Și omeni aceștia, ori cât de necuți și simpli erau, totuși dispunea de o știință și de o înțelepciune. În totă sâmbata se obișnuiau a se scâlta, a merge în sinagogă și a cuprinde acolo băncile cele mai depărtate de tîlcuitorul sfintei Scripturi. Când chazanul său inspectorul cetirii biblice purta prin sinagogă cartea legii, nimeni nu o săruta mai cu evlavie ca omeni aceștia. Când șeliachul cetia textul, nimeni nu asculta tîlcuirea lui cu credință mai tare și mai necondiționată, nimeni nu ducea cu sine mai mult din conștiința rabinului, nimeni nu medita a casă mai mult asupra ei ca acești omeni. Într'un stich al „schemei“ găsiu ei totă erudiția și întrégă legea vieții lor celei simple, — că Domnul lor e singurul Dumnezeu adevărat, și că ei au să-l iubescă din tot sufletul. Și ei îl iubiau, și într'asta consta înțelepciunea lor, — o înțelepciune, care rușina înțelepciunea multor puternici.

Conversarea se făcu tot mai rară, și încă nu trecuse paza cea dintâi, și păstorii se și dădură unul după altul somnului, și anume fie care acolo, unde ședuse.

Noptea ca tôte nopțile de iernă din munții Palestinei era luminosă, rece și instelată. Nu adia nici un vîntuleț. Aerul încă nu fusese nici o dată așa de curat, și liniștea era mai mult de cât tăcere: o aspirare sfîntă se aședase pe pămînt, ca și cum ceriul s'ar pleca la pămînt, ca să-i șoptescă în ureche ceva bun, ceva minunat.

La intrare pășia paznicul încolo și încoco purtând cojoțul strîns în jurul soldului. Din când în când se opria, când o mișcare din mijlocul turmei cuprinse de somn ori lătratul vre unui șacal din ceea parte a munților îi lovia urechea. Mezul nopții se apropia prea încet pentru el, dar în sfârșit totuși sosi. El și-a împlinit lucrul. Acum putea, să se așede și el și să guste un somn ne-turburat de visuri, un somn bun, cu care lucrul răsplătesce membrele obosite. El porni cătră foc, dar de o dată se opri. Se ivi o lumină și se revărsă în jur de el, o lumină blândă, albă, ca lumina lunii. El aștepta reținându-și răsufierea. Fiori mai răci de cât fiorii aerului gheșos, — fiori de frică trecură prin trupul lui. Își ridică privirea:

stelele dispăruseră, lumina se revărsa pe pămînt ca dintr'o ferestă de colo sus de pe ceriul. Și când privi spre ea, ea își însuși o strălucire, — o strălucire, de-l cuprinse spaîmă, și el strigă plin de spaîmă:

„Trezii-vă! Trezii-vă!“

(Va urma.)

Posta Redacțiunii. *I. Gențiu în Haiou.* Cu abonamentul sîntem în ordine. Restanță nu e nimic. Focă am dispus, să Vi-se trimită în locul dorit.

Editor și redactor răspunzător

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 19—1896.

(23) 3—3

Concurs.

În urma decisiunii luate în adunarea generală ținută în 27 Octombrie 1895. Comitetul Reuniunii Femeilor române gr. cat. din Blaș publică concurs la 7 ajutore, anume: 2 de câte 40 fl., 2 de câte 30 fl. și 3 de câte 20 fl. v. a. cu terminul de 20 August st. n. a. e.

La aceste ajutore, ce se dau pe anul scol. 1896/7, pot concura eleve greco-cat. a școlii române de fete din Blaș.

Cererile să se trimetă la adresa prezidentei Reuniunii și sînt a se ajusta cu următoarele documente:

1. Carte de botez,
2. Atestat de paupertate,
3. Testimoniul scolastic.

Din ședința Comitetului Reuniunii Femeilor rom. gr. cat. din Blaș, ținută în 28 Iunie 1896.

Rosalia Muntean
presidentă.

Ioan Fodor
secretar.

Publicare de concurs.

La „Internatul din Beiuș a fetelor orfane de preot din diecesa gr. cat. română de Oradea-Mare împreunat cu școlă civilă pe anul scolastic 1896/7 se escriu următoarele concurse:

1. Unul pentru o directora a internatului și școlii civile de o dată, care are să fie calificată pentru școlile civile din grupa limbistică-istorică, eventual matematică-științele naturale.

Emolumentele împreunate cu acest post sînt: a) soluțiune anuală de 800 fl.; b) cuartir și întreținere în internat.

2. Altul de o învățătoară calificată pentru școlile civile din grupa: matematică-științele naturale respective limbistică-istorică, care va împlini și afacerile domestice din internat prin statute precisate.

Emolumentele învățătoarei sînt: a) soluțiune anuală de 500 fl.; b) cuartir și întreținere în internat.

3. Un post de guvernanta. Guvernanta va avé: a) soluțiune anuală de 200 fl.; b) cuartir și întreținere în internat și după un serviciu conștientos de 5 ani un adaus de 50 fl.

4. Un post de bonă. Emolumentele bonei vor fi: a) soluțiune anuală de 150 fl.; b) cuartir și întreținere în internat și după un serviciu conștientos de 5 ani un adaus de 50 fl.

Competentele la aceste posturi trebuie să fie de religiunea gr. cat.

Directora și învățătoarea pe lângă limba maternă română să poședă limba magiară și germană; cari vorbesc l. franceză, ori pot da instrucție și în fortepian, vor fi preferite.

Guvernanta și bona trebuie să aie conversa și în limba magiară și germană.

Petițiunile instruite: 1. cu carte de botez;

2. testimoniul de calificatiune; 3. eventual alte acte despre anteriora aplicație; 4. atestat medical; 5. adeverință despre starea familiară, — sînt de a se înainta la Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. de Oradea-Mare până în 10 August a. e.

Directora și învățătoarea după un an de probă se vor difinitiva.

Beiuș 7 Iuliu 1896.

(26) 2—2

Diracțiunea.

Escriere de concurs

pentru 12 stipendii în „Internatul din Beiuș al fetelor orfane de preot din diecesa gr. cat. română de Oradea-Mare împreunat cu școlă civilă“ pe anul scolastic 1896/7.

La aceste stipendii pot concura în prima linie fetele orfane de preot din diecesa gr. cat. de Oradea-Mare.

Stipendiste nu pot fi de cât fetele de religiunea gr. cat.

Vor fi primite eleve de I—IV clasă ale școlilor elementare populare și de o camdată pe cursul I și al II-lea al școlii civile. Solvente încă se vor pute primi în internat.

Solventele plătesc: la an suma de 150 fl. v. a. în două sau cel mult în 4 rate anticipative; o taxă anuală de 2 fl. pentru înscriere, ce se va solvi la intrare; didactru pentru școlă civilă 6 fl., pentru școlă elementară populară 2 fl. 85 cr. Alte taxe nu se vor solvi de cât pentru acele eleve, cari doresc a învăța limba franceză și fortepianul; aceste taxe înse vor fi cât se pôte mai moderate.

Cărțile trebuincioșe, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înțelege, nu se cuprind în taxele amintite, ci aceste spese sînt datore a le suporta atât elevele solvente, cât și cele stipendiate.

Fie care elevă susceptă să aducă cu sine:

Schimburii și fuste 6 din fie care, 12 batiste, barēm 6 ciorapi de colore închisă, 1 ploar, încălțăminte trebuincioșe și superindumentele de lipsă cu manta de vară și iernă.

O saltea (Strohsack), o plapomă, 3 cerșafuri (lepedee de pat), 3 cerșafuri de plapomă, 4 fețe albe de perină, 1—2 perini, 3 servete, 4 ștergare, 2 pepteni: unul des și altul rar, perie de dinți, de haîne și de călțuni și săpun.

Elevele din internat vor primi uniformă, care constă din o haînă, 2 șurțe în forma unei haîne, o pălărie de vară, cari se procură în Beiuș sub conducerea direcțiunii internatului. Prețul uniformei este cuprins în suma amintită de 150 fl.

Suplicantele au să-și înainteze petițiunile pentru suscepere la: Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. de Oradea-Mare până în 15 August a. e.

Petițiunile sînt de a se instrui: 1. cu carte de botez; 2. testimoniul scolastic; 3. atestat medical; 4. atestat de revaccinare.

Doritoarele de a obținé stipendii vor aclude și un atestat comunal despre poziția și starea materială a lor, eventual a părinților lor.

Elevele din internat vor primi următoarea proviziune: cuartir, întreținere, a fară de orele de prelecțiune vor avé în anumite ore din zi ora de conversație în limba magiară, germană, eventual și în limba franceză.

Elevele școlii populare vor cerceta școlă elementară populară de stat din loc, érá elevele școlii civile de cursul I și al II-lea în școlă internatului.

Cursul al III-lea și al IV-lea de școlă civilă se va deschide cu începutul anului scolastic 1897/8.

Beiuș 7 Iuliu 1896.

(27) 2—2

Diracțiunea.